

Með eitur í ljóðinu

Það er ekki á hverjum degi sem austfirskt skáld hyggst gefa út ljóðabók og þegar undirritaður frétti að Guðjón Sveinsson á Breiðdalsvík væri einmitt í þeim hugleiðingum, fékk hann góðfúslegt leyfi höfundar til að ræða við hann um væntanlega bók, tilurð hennar og innihald.

Ljóðin eru ort á árunum 1983 - 1985 en þá gekk Guðjón í gegnum einkennilega og erfiða lífsreynslu sem lætur engan ósnortinn sem heyrta hefur.

Stór hluti þessa tímabils er í minningu Guðjóns eins og heimur á mörkum draums og vöku, hulinn móðu gleymskunnar. Fyrst í stað var einmanaleikinn og einangrunin frá samfélaginu allsráðandi. Til að slá á þær tilfinningar var gripið til óvandaðra meðala eins og áfengis og lyfja.

Þegar rofaði til í huganum fann Guðjón stundum ljóð sem hann hafði hripað niður á ýmiss konar blaðsnepla, munnþurrkur og jafnvel salernispappír.

Einhver ómeðituð innri þörf virtist knýja Guðjón til að yrkja og léttá þannig á spennunni. Útkoman er ljóð sem eru augljóslega komin beint frá hjartanu. Stundum lagaði hann þessi ljóð litið eitt til en hróflaði aldrei við aðalatrið unum. Á þessum tíma var Guðjón nánast hættur að skrifa, það var eingöngu vegna stöðugrar hvatningar vina og kunningja að hann hætti ekki alveg heldur fór að halda bestu ljóðunum til haga.

Þegar fram liðu stundir varð Guðjóni ljóst að hann þyrfti að leita sér lækningar og við tók dvöl á Reykjavík, Vogi og Staðarfelli. Allan þann tíma orti Guðjón af og til en þó ekki að fullu með-vitað fyrir en á Staðarfelli, svo rækilega hafði hann lokað sig af.

Smám saman fór að birta yfir hug Guðjóns og vorið skaut rótum í sálinni og að lokum stóð eftir þroskaðri einstaklingur sem viðurkenndi vanmátt sinn og takmarkanir en var jafnframt tilbúinn til að tjá sig um reynslu sína, m.a. í ljóðformi. Markmiðinu yrði svo að fullu náð ef einhverjum í svipuðum erfiðleikum og Guðjón var í, yrði hugarhægara við lestar ljóðanna.

Höfundur vill láta lesendum það eftir að dæma um skáldskapargildið og undirstrikar að ljóðin séu orðin til af innri þörf, úr afmörkuðum heimi, hvort sem það kemur niður á skáldskapnum eða ekki.

Guðjón bar ljóðin undir ýmsa vísa menn, bókmenntafræðinga og fleiri, sem tóku þeim vel og komu með ýmsar gagnlegar ábendingar. Eftir standa heilsteypit ljóð, sem lýsa ákveðnu tímabili í lífi Guðjóns, allt frá svartnætti einsemdarinnar til birtu vorsins.

Stór hluti þessa tímabils er í minningu Guðjóns eins og heimur á mörkum draums og vöku, hulinn móðu gleymskunnar.

Guðjón Sveinsson.

Bókin skiptist í fimm kafla. Fyrsti kaflinn, EINFARI, lýsir tilfinningum höfundar í ein-manaleik sínum og einangrun angistarinnar.

Haust

Pétt, þétt
í þungum dansi
falla lauf trjánna
og myrkva hug minn.

Aleinn sit ég
á altaninu.
Óljós mynd
- afturganga.

Draumarnir horfnir
út á hafið.
Sumarið liðið
sönglaust.

Hljóðlega haustar.
Gul lauf falla
í þrolausum dansi
dauðans.

Yfir:
þokugrár himinn.

- Ýla
andvökur.

Pá fann ég múninn
í fyrsta sinni
og fyrirvarð mig.

Priðji kaflinn, VIÐ LUKTAR DÝR, er ortur á
og í tengslum við hinar ýmsu meðferðar-
stofnanir.

Á VIT EINSEMDAR

Regn
- kalt regn
þó flugbrautina
silfurlitum tónum.

Ég kom utan úr
óvissunni
inn í kalda
tilveru einsemdarinnar
til langdvalar.

Einn.

Með tösku
og mynd af
liðnum dögum
fáein óskrifuð
blöð
undir kvöl mína
og tár.

Annar kaflinn, EITRAÐ BLÓÐ, er ortur
þegar flóttinn frá raunveruleikanum, með hjálþ
áfengis og lyfja, stóð sem hæst.

ÉG GEKK . . .

(líklega í för með Steiní St.)

Ég gekk um strætin
grá af ryki
gul af sól.

Umhverfið sýndi mér
enga miskunn
ekkert skjól.

Ég var á torgum
veglaus þreyttur
vonlaus ber.

Fjölda ég mætti
- en fjöldinn horfði
fram á svig.

Í fjórða kafla, LJÓSI YFIR SANDINN, er
birta vonarinnar farin að skina.

FAGNAÐARERINDI

Brátt kemur vorið
í niði vatns
úr þakrennum
húsa á ströndinni
í hlýrri súld
er hjúpar
hvíta tinda
ferskri þögn
er boðar söng
sunnanfaranna
er sungu sig
endur fyrir löngu
í barnssálina
innstæða
sem hvorki mölur né ryð
fá grandað.

Fimmti og síðasti kaflinn, NÝ SPOR, segir frá hvernig höfundur horfir fram á veginn, til búinn að hefja nýtt líf.

AD KVÖLDI

(13. júní 1985)

Ég lagði lykkju
á leið mína
gegnum lífsskógin.

Á göngunni
lenti ég í þyrnirunnum
og þungu myrkri
Í dimmri þögn
draup blóð mitt
rautt, heitt.

Svitinn flaut
niður náfola vanga
blandaðist tárum
er hrundu í magnvana ótta.

Stundaglaðið stíflað
Enginn vegur
til baka
né fær fram
Finna varð
nýjan farveg.

Með vindinn í fangið
vonina djúpt
í duldri vitund
dróst ég að ókunnum
dynum.

Par leið mér vel.

Ég er
á heimleið.
Hjartað heitt
af gleði
og góðri trú
á sjálfum mér
sáttur við flest.

Með rökrétti leiðsögn
verður von míni:
sigur
trúin:
aflgjafi
kærleikurinn:
kjölfesta
þríeind er gerir
veginn færar,
stillir streymi
stundaglassins.

Gái glöggt
til veðurs
hvern nýjan dag
- og þakka.

Guðjón hefur vald á margbreytilegu ljóðrænn. Stundum getur hann orðið mjög ljóðrænn. Gott dæmi um það er ljóðið "Við brottför" sem hann orti undir lok dvalarinnar á Staðarfelli og skildi þar eftir í kveðjuskyni. Einhver góður maður rak augun í ljóðið og samdi við það lag og færði síðan yfir á nótur. Þetta ljóð er nokkurs konar inngangur að bókinni.

VIÐ BROTTFÖR

Við komum hér einn mildan dag í maí,
þá morgundöggin enn á greinum hló.
Blár var sær og stafalogn við strönd
yfir staðnum hvildi látlaus tign og ró.

Hún sefaði minn heita hjartaslátt
úr huga létti broti af stórra sorg.
Andvarinn í eyra læddi mitt:
"Hér áttu vé við stælta klettaborg".

En efinn kaldi innifyrir bjó
hinn eirðarlausí flótti í mér brann.
Samt - en samt í uggsins undirtón
var eitthvað bjart, til huggunar ég fann.

Smátt og smátt kom tilgangur og trú,
tryggð og von í kveldsins bænagjörð.
Andvörp hljóð og ekkaþrungin heit
öðlast mátt við þennan bláa fjörð.

Upp er runnin kveðjustund í kvöld
á krossgötum við stöndum næsta dag.
Með barnsins trú við biðjum okkar guð
um bænheyrslu við lífsins óskalag.

Hér dafni von og trú og einlæg ást
við engi, sæ og tærar fjallageim.
Og þó við lendum striðum stormum í
að Staðarfelli ávallt leið er heim.

(14. júní 1985)

